

**Леся М. Побоченко, Наталія М. Грущинська,
Інна І. Набок, Володимир В. Мандра**

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ РИНКІВ ІТ ТА ФІНТЕХ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННИХ І КЛІМАТИЧНИХ ВИКЛИКІВ

У статті досліджено роль ринків інформаційних технологій та фінансових технологій у трансформації глобальних агропродовольчих систем і забезпеченні продовольчої безпеки в умовах воєнних і кліматичних викликів. Обґрунтовано, що сучасна продовольча безпека дедалі більше залежить не лише від обсягів аграрного виробництва, а й від рівня цифровізації, доступу до фінансових ресурсів, ефективності логістики та інституційної координації. Визначено ключові канали впливу ІТ та фінтех на продовольчі системи, серед яких цифровізація агровиробництва, розвиток фінансової інклюзії, трансформація ринків через цифрові платформи, підвищення прозорості ланцюгів постачання, управління ризиками та інформаційно-консультаційна підтримка виробників. Доведено, що впровадження цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту, великих даних і блокчейн-рішень, сприяє підвищенню продуктивності, зниженню втрат та оптимізації використання ресурсів, тоді як фінтех-інструменти забезпечують розширення доступу до фінансування, зниження трансакційних витрат і підвищення стійкості аграрного сектору. Окрему увагу приділено ролі транснаціональних корпорацій як провідних агентів інвестицій, технологічного трансферу та формування глобальних цифрових екосистем. Водночас визначено ризики цифровізації, зокрема нерівномірність доступу до технологій, концентрацію ринкової влади та зростання кіберзагроз. Узагальнено, що ефективність використання ІТ і фінтех у забезпеченні продовольчої безпеки залежить від збалансованого поєднання інновацій, інституційного регулювання та міжнародної координації. Обґрунтовано необхідність формування інтегрованої моделі взаємодії ІТ, фінтех і агропродовольчих систем як ключової передумови підвищення стійкості глобальних продовольчих ринків.

Ключові слова: глобальна продовольча безпека, інформаційні технології, фінтех, транснаціональні корпорації, інвестиції, цифровізація, глобальні ланцюги постачання, ринок ІТ, агропродовольчий ринок, геополітична нестабільність, воєнні виклики, кліматичні зміни, інновації.